

Exam. Code : 103206

Subject Code : 1237

B.A./B.Sc. 6th Semester

PUBLIC ADMINISTRATION

**Development Administration : With Special Reference
to Punjab**

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION—A

Note :— Question No. 1 is compulsory. Attempt any **EIGHT** questions of **2** marks each. Answer to each question should be about **50** words. Total weightage of this section is **16** marks.

1. (a) Define Mixed Economy Model.
- (b) Describe two points of scope of Development Administration.
- (c) What are two main objectives of NITI *Ayog* ?
- (d) Write two points about District level planning machinery.
- (e) What are the two main functions of Committee on Public Undertakings in India ?
- (f) Write two features of Public Corporation.
- (g) What are the two major goals of New Economic Policy ?

- (h) Mention two challenges faced by Punjab Govt. in implementing welfare measures for Scheduled Castes.
- (i) What is the composition of Central Social Welfare Board ?
- (j) What do you understand by social welfare ?

SECTION—B

Note :— Attempt any **SIX** questions by selecting at least **ONE** question out of each unit. Each question is of **14** marks. Total weightage of this section is **84** marks.

UNIT—I

2. Describe the features and significance of Development Administration.
3. Compare the features of Development and Developing Countries.

UNIT—II

4. Discuss the role and functions of National Development Council of India.
5. Describe the formulation process of Development Programmes and Projects in your State.

UNIT—III

6. Describe merits and demerits of Department form of public enterprises.
7. Describe how the Executive exercises control over Public Sector in India.

UNIT—IV

8. Discuss various welfare measures for Women and Children in Punjab.
9. Explain the role of Voluntary Agencies in social welfare in India.

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਕੁਲ ਵੇਟੇਜ਼ 16 ਅੰਕ ਹੈ।

1. (ੳ) ਮਿਸ਼ਰਤ ਆਰਥਿਕਤਾ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (ਅ) ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਕੋਪ ਦੇ ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
 - (ੲ) ਨੀਤੀ (NITI) ਆਯੋਗ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ?
 - (ਸ) ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬਾਰੇ ਦੋ ਬਿੰਦੂ ਲਿਖੋ।
 - (ਹ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਉਪਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਕੀ ਹਨ ?
 - (ਕ) ਪਬਲਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (ਖ) ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਟੀਚੇ ਕੀ ਹਨ ?

- (ਗ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
- (ਘ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (ਙ) ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਕੁਲ ਵੇਟੇਜ 84 ਅੰਕ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ—I

- ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

- ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

- ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਭਿਆਸ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਉਪਰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

यूनिट—IV

8. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

भाग-क

नोट :— प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है कोई 8 प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 50 शब्दों में दो। इस भाग की कुल वेटेज 16 अंक हैं।

1. (क) मिश्रित अर्थव्यवस्था मॉडल को परिभाषित करें।
- (ख) विकास प्रशासन के विषय-क्षेत्र के दो बिंदुओं का वर्णन करें।
- (ग) नीति (NITI) आयोग के दो मुख्य उद्देश्य क्या हैं ?
- (घ) जिला स्तरीय नियोजन मशीनरी के बारे में दो बिंदु लिखें।
- (ङ) भारत में सार्वजनिक उपक्रमों पर समिति के दो मुख्य कार्य क्या हैं ?
- (च) सार्वजनिक त्रिगम की दो विशेषताएं लिखें।
- (छ) नई आर्थिक नीति के दो प्रमुख लक्ष्य क्या हैं ?
- (ज) अनुसूचित जातियों के लिए कल्याणकारी उपायों को लागू करने में पंजाब सरकार द्वारा सामना की जाने वाली दो चुनौतियों का उल्लेख करें।

(झ) केंद्रीय सामाजिक कल्याण बोर्ड की संरचना क्या है ?

(ण) सामाजिक कल्याण से आप क्या समझते हैं ?

भाग-ख

नोट :— प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए कोई 6 प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 14 अंक हैं। इस भाग की कुल वेटेज 84 अंक हैं।

यूनिट—I

2. विकास प्रशासन की विशेषताओं और महत्व का वर्णन करें।
3. विकास और विकासशील देशों की विशेषताओं की तुलना करें।

यूनिट—II

4. भारत की राष्ट्रीय विकास परिषद की भूमिका और कार्यों पर चर्चा करें।
5. अपने राज्य में विकास कार्यक्रमों और परियोजनाओं की निर्माण प्रक्रिया का वर्णन करें।

यूनिट—III

6. सार्वजनिक उद्यमों के विभाग के रूप में योग्यता और दोषों का वर्णन करें।
7. वर्णन करें कि कार्यकारी अभ्यास भारत में सार्वजनिक क्षेत्र पर नियंत्रण कैसे करता है ?

यूनिट—IV

8. पंजाब में महिलाओं और बच्चों के लिए विभिन्न कल्याणकारी उपायों पर चर्चा करें।
9. भारत में सामाजिक कल्याण में स्वैच्छिक एजेंसियों की भूमिका की व्याख्या करें।